T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/12
KARAR NO : 2019/232
KARAR TR: 25.03.2019

Ö Z E T: Kaçakçılık soruşturması kapsamında el koyma kararı verilerek idareye teslim edilen otomobil sebebiyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekiği hk.

KARAR

Davacı : S.E.
Vekili : Av. G.E.
Davalı : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. N.E.

O L A Y : Davacının satın aldığı 10 EP 057 plakalı araca yurt dışından kaçak olarak ithal edildiğinden bahisle mahkeme kararı ile tedbir konulmasında gümrük denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, aracın satış tarihindeki değeri olan 279.000,00-TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işleminin iptali ve 279.000,00-TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde, davanın, aracı ithal eden özel hukuk tüzel kişisi firmaya karşı ya da rücu edilmek üzere aracın bir önceki sahibine karşı hukuk mahkemelerinde açılması gerektiğini ileri sürerek, uyuşmazlığın çözüm ve görümünde adli yargı yerinin görevli olduğunu dolayısıyla davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

BALIKESİR 2. İDARE MAHKEMESİ:10.2018 gün ve 2018/28 sayı ile, idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, idare hukuku ilkelerine göre görülüp çözümlenmesi gerektiğinden uyuşmazlığın çözümünün, idari yargının görev alanında olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, mahkemelerinin görevliliğine, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: "Davaya konu ve ilk kez kaydı yapılacak aracın, kaçak yollarla ülkeye sokulduğu, trafiğe tescili için gerekli işlemlerin 2918 sayılı Kanunun 5, 20, 22 ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 29, 30 ve 31. maddelerine aykırı şekilde yapıldığı, emniyet ve gümrük görevlilerinin hukuka aykırı işlemleri nedeni ile hukuka aykırı şekilde trafiğe tescil edilen dava konusu araca kaçakçılıkla mücadele kapsamında başlatılan soruşturma sırasında el konulduğu, söz konusu aracı alan davacının bu nedenle maddi zarara uğradığını iddia ederek zararını olayda kusuru bulunan davalı idareden tazmin etmek için eldeki davayı açtığı anlaşılmıştır. Bu açıklamalar ışığında, kanunun ve yönetmeliğin emredici hükümlerine aykırı şekilde gerçekleştirilen işlemler nedeni ile uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemi ile açılan davada, yine aynı kanunun göreve ilişkin düzenlemesinin dikkate alınması ve görevli yargı yerinin bu kapsamda belirlenmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi, 2918 sayılı Kanunun 6099 sayılı Kanunun 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. /... " denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı açıkça belirtilmiştir.

Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, Gümrük Müdürlüğünde görevli memurlar tarafından araç ithalat ve tescil işlemlerinin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, kamu görevlilerinin kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de, davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanunun 5, 20, 22 ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 29, 30 ve 31. maddelerinde düzenlenen araçların tesciline ilişkin hükümlere aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanundan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle kamu görevlilerinin eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/03/2015 tarih ve 2014/834 Esas ve 2015/79 Karar sayılı, 15/02/2016 tarih ve 2015/926 Esas 2016/50 Karar sayılı, 15/02/2016 tarih ve 2016/29 Esas ve 2016/65 Karar sayılı kararlarında da "2918

sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi 'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu" denilmek suretiyle bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verildi." şeklinde karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: "Olayda, davacının satın aldığı 10 EP 057 plakalı araca yurt dışından kaçak olarak ithal edildiğinden bahisle mahkeme kararı ile tedbir konulmasında gümrük denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek aracın satış tarihindeki değeri olan 279.000,00 TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Gümrükler Genel Müdürlüğünün 15/05/2018 tarih ve 85593407-641.03.01 sayılı işleminin iptali ve 279.000,00 TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesine karar verilmesi istemleriyle idari yargı yerinde açılan davada; kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin, dolayısıyla hukuki sorumluluğunun bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir

Bu durumda, davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetimi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'inci maddesi uyarınca idari yargı yerlerine ait olduğundan, davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanunun 14'üncü maddesi ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110'uncu maddesinin l'inci fıkrasında "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" hükmü yer almaktadır.

Anılan Yasa kuralında, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünün adli yargı düzenine ait olduğu belirtildiğinden, hangi sorumluluk davalarının 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklandığı sorusunun cevabı görevli yargı yerinin tesbiti bakımından önem arz etmekte olup; söz konusu Yasa hükmünde geçen bu Kanundan doğan ve adli yargıda görülmesi gereken sorumluluk davalarının, 2918 Sayılı Kanunun 85'inci maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalar olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, davalı Ticaret Bakanlığının yasa ile kendisine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmediği ileri sürülmekte olup; görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

SONUÇ : Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği düşünülmektedir." şeklinde görüş vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 25.03.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin, anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının satın aldığı 10 EP 057 plakalı araca yurt dışından kaçak olarak ithal edilmiş olması nedeniyle Mahkeme kararı ile el konulmasında gümrük denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, 279.000,00-TL'nin satış tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte maddi tazminat olarak ödenmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri" başlıklı 5. Maddesinin 'kuruluş' başlıklı alt bendinde; "(Değişik: 17/10/1996 - 4199/3 md.) Bu Kanunla, Emniyet Genel Müdürlüğüne verilen görevler, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığınca yürütülür. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı tarafından yürütülür. Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez bölge, il ve ilçe trafik zabıta kuruluşları Trafik Hizmetleri Başkanlığına bağlı olarak çalışır.

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir." denilmek sureti ile araçlara ve sürücülere ilişkin işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulacağı belirtilmiş;

Aynı maddenin ' görev ve yetkiler ' alt başlıklı b bendinin 7. fıkrasında "Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek", 8. Fıkrasında " (Değişik: 25/6/2010-6001/35 md.) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukukî değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek" görevleri oluşturulacak bu şube ve bürolara bırakılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk" başlıklı 20.maddesinde,

"Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

Araç sahipleri,

1-(Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2- (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

3- (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve değerli kâğıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kâğıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

e) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafikten men edilir." denilmek sureti ile ülkeye gümrük kanalı ile giriş yapan araçların ilk tescil işlemlerinin araç sahiplerinin gümrükten geçişi yapılan araçların tescili için gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmaları

gerektiği, bu sırada araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idarelerinin bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlü oldukları, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisinin, gecikme faizinin, gecikme zammının, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı ve araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verileceği ve tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçların tescil yapılıncaya kadar trafikten men edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar:" başlıklı 22. Maddesinde;

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

Birinci fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalanaraçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağıdüzenlenmiştir.

Davanın açıldığı 2.9.2016 tarihinde yürürlükte bulunan 01.05.2010 gün ve 27568 sayılı resmi gazetede yayımlanan yönetmelikle değişik 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Yeni Kayıt" başlıklı 31. Maddesinde;

İlk kaydı yapılacak araçlara ilişkin usuli prosedür ayrıca düzenlenmiş, bu maddede de tescil işlemlerinin 2918 sayılı Kanun'un 5. Maddesi gereğince oluşturulacak trafik tescil şube ve büroları aracılığıyla gerçekleştirileceği bir kez daha ortaya konulmuştur.

Dosyanın incelenmesinden,davacının satın aldığı 10 EP 057 plakalı 2012 Model araca yurt dışından kaçak olarak ithal edildiğinden bahisle, Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2014/733 sayılı kararı ile tedbir konulmasında gümrük denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek aracın satış tarihindeki değeri olan 279.000,00-TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Gümrükler Genel Müdürlüğünün 15/05/2018 tarih ve 85593407-641.03.01 sayılı işleminin iptali ve 279.000,00 TL'nin maddi tazminat olarak ödenmesi istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

Nitekim 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "…bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür"Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde

çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, dava dışı kişilerin hileli işlemleri ile idare yanıltılarak trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davayakonu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. Maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerindenkaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Balıkesir 2. İdare Mahkemesince verilen 5.10.2018 gün ve 2018/28 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Balıkesir 2. İdare Mahkemesince verilen 5.10.2018 gün ve 2018/28 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.03.2019 gününde, Üyeler Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesinin 15/02/2016 gün, E:2015/926, K:2016:50 sayılı kararındaki karşı oy gerekçesinde belirtildiği gibi; "Uyuşmazlık, davacıya ait araca, gümrük mevzuatına aykırı olarak yurda sokulduğundan bahisle emniyet yetkililerince el konulması üzerine uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın yasal faizi ile birlikte tazmini isteminden doğmuştur.

Adli ve İdari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine sayın çoğunluk görüşü doğrultusunda "Uyuşmazlığın çözümünün 2918 sayılı yasanın 110. maddesi gereğince adli yargının görev alanında bulunduğu" gerekçesiyle adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesine 6099 sayılı Kanunla eklenen 1. fıkra ile

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Eldeki uyuşmazlık ise anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Zira, 2918 sayılı Kanunun 85. maddesinde açıkça belirtildiği üzere yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle araç işleteninin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir. Oysa ki somut uyuşmazlıkta davacı, noter yoluyla satın aldığı araca gümrük mevzuatına aykırı olarak yurda sokulduğundan bahisle emniyet yetkililerince el konulduğunu ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi sebebiyle uğradığı zararda davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürmektedir.

Anayasanın 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmıştır.

İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar İdare Hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Davalıkamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. Somut olayda, bu davalının yasa ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Trafik tescil ve büro amirliği tarafından araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemlerin idari nitelikte olup hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre 2577 sayılı İ.Y.U.K 2/1- b maddesinde sayılan dava çeşitlerinden olan eldeki tam yargı davasında uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevlidir.

Bu gerekçelerle uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ